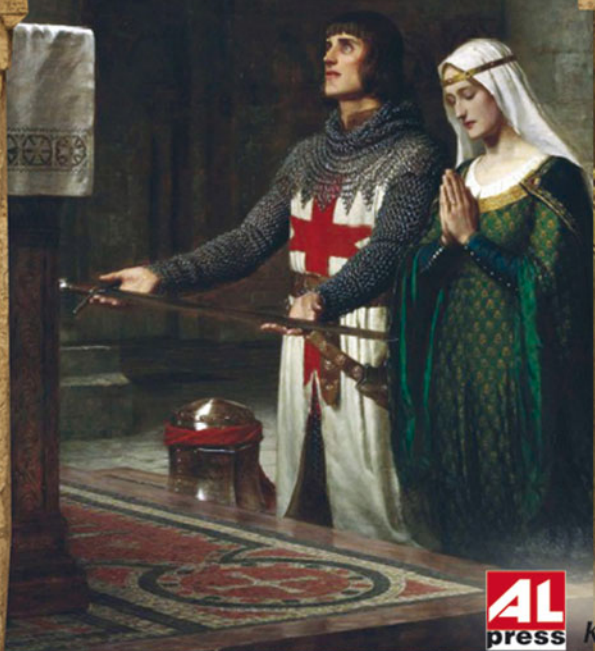

ROMÁN

AL
press

edice
KIOKAN

OLDŘIŠKA CIPROVÁ

GUTA HABSBURSKÁ

SLABÝ KRÁL, MLADÁ KRÁLOVNA
A MOCNÝ ZÁVIŠ

Oldřiška Ciprová

GUTA HABSBURSKÁ

SLABÝ KRÁL, MLADÁ KRÁLOVNA
A MOCNÝ ZÁVIŠ

edice
KLOKAN

Copyright © Oldřiška Ciprová, 2017
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Oldřiška Ciprová, 2017
Redakční úprava Anetta Nová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Elektronické formáty Dagmar Wankowska, *LiamART*
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek, v
edici Klokán, 2017
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7543-386-2 (pdf)

PROLOG

Guta se ohlédla za sebe, a když nikoho neviděla, podrážděně zavrtěla hlavou. Zřejmě slyším věci, které se nedějí; že by to bylo mým stavem, ptala se sama sebe a znovu se otočila.

Nikde nikdo.

Už aby se vrátil Václav, pomyslela si teskně a zasnila se. Ó, jak se jí stýskalo po jeho pohledech, slovech, polibcích, dotycích. Odjížděl příliš často. Tentokrát navštíví severní Itálii. Ach Bože, ta hloupá politika!

Guta prudce vstala.

Napadlo ji, že se pomodlí za manželův brzký návrat. Koneckonců v kapli mu svým způsobem bude blíž; pokud byl doma, trávil tam hodně času.

Když došla do kaple, poklekla před oltářem a začala se modlit.

Po chvíli zaslechla šramotivý zvuk.

Ukaž se, myšičko, prolétlo Gutě hlavou. Ukaž se, ať vím, že se mi od rána jenom něco zdá, ať jsem si jistá, že mě nikdo nepronásleduje.

Ohlédla se.

Stále nikde nikdo. Jenom ten mrazivý pocit v zádech. Přece jen jí bude líp v bezpečí komnaty.

Rychle se pokřižovala a zamířila k postranním dveřím kaple. Vedly na točité schodiště.

Jestli se v kapli přece jen někdo skrývá, třeba za sloupem vedle hlavního vchodu, unikne mu, i kdyby to byl duch.

Pohybovala se rychle a otočila se jen jednou, když za sebou zaslechla další zvuk.

Snad lidské kroky?

Chtěla se rychle obrátit – jenže uklouzla. Bezmocně natáhla ruce před sebe a vzápětí se střemhlav řítila dolů.

Hlavou se jí mihlo, že tohle už kdysi zažila, že už se jednou stalo něco podobného...

Náhle jí celým tělem projela bolest a potom uslyšela křik. Děsivý křik.

Bože na nebesích, vždyť křičím já, byla její poslední myšlenka.

1. KAPITOLA

HRAD BEZDĚZ, LÉTO 1279

Zlé věci se vždycky stávají v noci. „Václave, probud' se,“ uslyšel osmiletý Václav něžný hlas. Napřed si myslel, že se mu vše jenom zdá, potom však ucítil, jak ho někdo lehce pohladil po tváři. Rozespale otevřel oči dokořán a spatřil v černé tmě nad sebou ženskou tvář osvětlenou mihotavým světlem svíce.

„Maminko,“ zašeptal Václav a posadil se na lůžku. „Co se děje?“

„Chci ti něco říct, Václave.“ Královna-vdova Kunhuta si sedla k synkovi na postel.

„Teď v noci?“ zabroukal rozespalý Václav. „Proč teď v noci?“

„Protože ráno už budu pryč,“ zašeptala Kunhuta.

„No, tak počkám, až se vrátíš.“ Chlapec se snažil zavrtat zpátky pod kožešinu. „Ale teď chci spát.“

„Tentokrát se nevrátím, Václave. Tentokrát ne. A ty mě teď, prosím, dobře poslouvej...“

„Maminko?“ Václav se prudce napřímil. Chvilku věřil, že se mu všechno přece jen zdá, ale když viděl matčiny

oči, pochopil, že ne. A že mu přišla říct něco velmi důležitého – a že to nebude nic dobrého.

Kunhuta pohled opětovala a hlavou jí přitom táhly události uplynulých měsíců.

Na začátku všeho byla zpráva o smrti Kunhutina manžela, Přemysla Otakara II., v bitvě na Moravském poli.

Strašlivá zpráva... A to Kunhuta netušila, že jde teprve o první z řady pohrom, které má před sebou.

Přemysl Otakar ještě před odchodem na válečné pole svěřil poručnictví nad korunním princem jeho strýci, markraběti Otovi V. Braniborskému. Ota měl chránit zájmy nezletilého Václava, kdyby se králi Otakarovi něco stalo.

Bylo to velmi prozíravé, jenomže...

Ota se ukázal jako padouch.

Sice si nechal udělat pečeť s nápisem „Generální poručník pana Václava, jasného knížete Království českého“ – ale to bylo všechno.

Zapomněl na svou čest rytíře, na příbuzenské vztahy, a opojený mocí a vidinou zisku po příjezdu do Prahy ze všeho nejdřív poslal své ozbrojence vyplnit baziliku sv. Víta na Pražském hradě.

A potom...

V noci z 23. na 24. ledna zburcovali Otovi lidé královnu Kunhutu a kralevice Václava, nedostatečně oblečené je posadili na připravený vůz a v temné noci a kruté zimě je odvezli na hrad Bezděz, ponurý pevný hrad stojící uprostřed pustého kraje plného bažin, který založil král Přemysl krátce před svou smrtí.

Královna-vdova Kunhuta nechápala, co se to děje, byla jako ochromená. Ale pak začala přemýšlet.

Nenechá se přece připravit o všechno! Musí jednat! Ale zde v pustině na Bezdězu, daleko od přátel, nic nedokáže. Jak to udělat, přemítala horečně.

Až našla cestu.

Nejdřív se snažila spřátelit s purkrabím Bezdězu Heřmanem; a jemu uklouzlo, že markraběti Otovi snad ani tolik nezáleží na ní, že chce hlavně mít v moci korunního prince, aby se sám mohl co nejvíce přizivit na smrti Přemysla Otakara.

Tohle Kunhutě znělo skoro urážlivě. Tak na ní nezáleží? Ota ještě pozná, že se spletl.

Vztek jí vehnal slzy do očí. Zamrkala, aby si purkrabí slz všiml, a vzdychla:

„Ach, snad je to ještě trochu jinak, pane purkrabí. Ota ví, že mě má jistou, matka přece nikdy neopustí své dítě.“ Kunhuta k sobě přitiskla kočku, která si našla cestu do její komnaty. „Vždyť já bych nedokázala opustit ani tohle zvířátko. Ve své osamělosti jsem k té kočičce moc přilnula,“ vzlykla cituplně.

Byla to pravda do té míry, že v ledových zdech hradu byl každý zdroj tepla vítaný – kočičí tělo hrálo jako kamínka.

Purkrabí Heřman cítil dojetí. Nešťastná krásná paní!

„Nejsi... hm... tak osamělá,“ vysoukal ze sebe a zarděl se. „Dovol, abych řekl, že já nejsem tvůj nepřítel. Pokud to bude v mé moci, vynasnažím se ulehčit ti tvůj úděl, paní...“

Kunhuta věděla, že má vyhráno. Purkrabí jí bude zobat z ruky.

Vždycky to s muži uměla.

Sklopila oči a hedvábně pronesla:

„Jsi laskavý muž, pane Heřmane. Ale já nechci tvé laskavosti zneužívat. Ačkoliv –“

„Ačkoliv – co? Co pro tebe mohu udělat?“

„Viš, trápí mě, pane Heřmane,“ hladce pokračovala Kunhuta, „že se nemohu pomodlit k Bohu před oltářem. Bezděžská kaple ještě není hotová.“

„Bohužel, paní,“ pokýval purkrabí hlavou. „Ale není v mé moci zařídit, aby –“

„Tak jsem to nemyslela. Napadlo mě, že bych se zajela pomodlit do nejbližšího kostela.“

Purkrabí souhlasil.

Za týden souhlasil s návštěvou cisterciáků v Hradišti.

Potřetí bez mrknutí oka svolil, aby si Kunhuta zajela do svého věnného města, na Mělník.

Teď přišlo počtvrté. Řekla, že chce navštívit abatyši Jiřského kláštera a pak Znojmo, kam byly konečně odvezeny ostatky jejího manžela.

Jenomže tentokrát už se nevrátí. A o tom chtěla teď v noci mluvit s osmiletým Václavem.

„Můj milý princí,“ pohladila ho po tvářičce. „Dospěla jsem k rozhodnutí, které mě stálo mnoho sil, protože vím, že ti ublíží.“

„Maminko –“

Chlapec viděl, že matce stékají po tvářích slzy, a moc si přál, aby je mohl zastavit.

„Neplač, maminko. Řekni mi o svém rozhodnutí. Já to unesu. Jsem přece silný. Jako otec,“ snažil se mluvit vyrovnaně, ale hlásek se mu lámal obavami.

„Ano. Jsi silný jako on... Odcházím z Bezdězu,“ řekla královna-vdova a přes slzy se na syna usmála, „abych hledala pomoc. Tvůj poručník si myslí, že jako žena nemám schopnosti ani moc něco zvrátit. Jenže v tom se mýlí.“

„Maminko,“ vzlykl Václav a zapomněl na to, že chtěl být silný jako otec. „Já ale... nechci tady zůstat bez tebe.“

„Musíš být rozumný, Václave. Však se zase shledáme,“ odpověděla Kunhuta. „A zatím bude s tebou chůva Eliška. Máš ji přece rád.“

„To mám. Ale tebe, maminko, mám raději. Nejraději na celém světě!“

„A já zas mám na celém světě nejraději tebe. Ale právě proto,“ zvýšila Kunhuta hlas, „chci kvůli tobě bojovat, abys získal to, co ti patří. Jsi následník trůnu, a ne –“ Kunhuta se zajíkla a odmlčela. Chápala, že osmiletý syn teď nemyslí na trůn, ale na to, že zůstane sám.

Přitiskla ho k sobě a zašeptala mu do ucha:

„Víš co? Něco ti tady nechám. Namísto sebe, princí. Pomazlí se s tebou tak hezky jako já.“

Václav nechápal, o čem by matka mohla mluvit.

„Co? Co mi tady necháš?“

„Svou kočku.“

2. KAPITOLA

VÍDEŇ 1281

Zlé věci se vždycky stávají v noci. Gutina matka zemřela v černém ránu, když se ve vysokém věku snažila přivést na svět nový život. Mladou hloupou komornou nenapadlo nic lepšího než vzbudit desetiletou Gutu a vyhrknout, že královna, Gutina matka, je mrtvá.

O tři dny později, opět v noci, Gutu služebnictvo probudilo znovu – a tentokrát se dozvěděla, že za matkou odešel i bratříček Karel. Guta ho ani neviděla. Karel přišel na svět o dva měsíce dříve, než měl, a jeho křehké tělíčko bez matčina tepla nevydrželo.

Guta se tmy bála. Počkala, až komorná odejde, pak po břiše sjela z postele na kamennou podlahu, bosá vyběhla na chodbu a vklouzla do ložnice devatenáctileté sestry Klemencie. Ta si vždy věděla se vším rady a děvčátko k ní vzhlíželo s obdivem.

Klemencie byla krásná a měla dostat nejhezčího manžela na světě. Co na tom, že byl o devět let mladší než Klemencie a původně měl patřit Gutě? Teď ho zasnoubili s Klemencií, a právě proto skoro celá rodina Habsburků

pobývala ve Vídni; sjeli se na svatbu Klemencie Habsburské a potomka rodu Anjou. Guta ty dva považovala za nejhezčí pár na zemi, i když mnohým tohle spojení dívky a dítěte krásné nepřipadalo; za to vhodné ano.

Guta maličko pootevřela dveře ložnice a vydechla: „Klemencie?“

„Ano, jsem tady,“ ozvalo se. „Proč nespíš, sestřičko?“

„Nemůžu...“ Guta cítila, že jí sestra sevřela ruku a táhne ji dovnitř. Obě si vlezly do vyhřáté postele; schoulily se pod těžkou houní, Klemencie Gutu objala a společně plakaly, zatímco venku na chodbách se ozývaly otcovy zlostné výkřiky.

Osud však Gutě nedopřál, aby se z rány vzpamatovala. Několik dní nato, opět uprostřed temné noci, vtrhly do vídeňského sídla hordy ozbrojenců.

Guta si pamatovala, že když ji otec vzbudil, Klemencie stála za ním. Byli tu i otcovi vojáci. Všichni se tvářili chmurně. Guta si rozespale protírala oči. Král Rudolf se posadil na kraj postele a třesoucí se rukou odhrnul Gutě vlasy z očí.

Vypadal moc smutně a zároveň se zdálo jasné, že s ním cloumá vztek. Guta si myslela, že ví proč.

„Někdo zase zemřel?“ špitla.

„Pro lásku boží... ne, Guto,“ odpověděl zvláštním hlasem. „Nemluv tak hloupě.“

Guta nechápala, jak to otec myslí, přesto věděla, jak má odpovědět.

„Ano, tatínku,“ zašeptala.

Vtom se odněkud zdola ozvaly výkřiky. Teprve teď si Guta všimla, že otec má na sobě drátěnou košili.

„Ty teď půjdeš do bitvy, tatínku?“

„Ano,“ odpověděl král Rudolf. „Ale nejdříve musím dostat tebe a tvou sestru do bezpečí.“

Ukázal na oblečení, které služebná Katla připravila pro Gutu na zítřejší den, a nařídil:

„Klemencie, pomoz sestře s oblékáním.“

Jeden z vojáků – Guta ho znala, jmenoval se Petr – přiskočil, poklekl na jedno koleno a obul jí střevíčky.

„Tatínku, je venku tma?“ zeptala se, když jí Klemencie přetahovala přes hlavu spodní košili.

„Ano, je tam tma, Guto.“

„A to opravdu musím jít ven, když je tma?“

Rudolf pochopil, že dívenka má strach, a snažil se ji uklidnit.

„Nepůjdeš ven sama, Guto. Doprovodí tě Klemencie a Petr s Filipem ti budou svítit na cestu pochodněmi.“

„Ty s námi taky půjdeš?“

„Nepůjde, Guto,“ odpověděla namísto krále Klemencie. „Papá tu přece musí zůstat a bojovat proti nepřítelům. Pro lásku boží,“ dodala, jak to slýchávala právě od otce. „Že, papá?“

Zamračený Rudolf škulbl hlavou a mlčky zamířil ke dveřím.

Zato voják Petr si položil prst na ústa na znamení, ať Klemencie nemluví nahlas. „Nechceme, aby každý věděl, že vás odvádíme pryč,“ vysvětlil šeptem.

Klemencie horlivě přikývla, že pochopila. „Už budu zticha,“ hlesla.

Petr pak vzal za ruku Gutu, vyšel s ní ven a vedl ji tmavou chodbou ke králově ložnici. Před nimi šel Filip. Plamínky svíček kouzlily na kamenných stěnách kymácivé temné obry. V tichu se ozýval pouze dupot mužských bot a Gutě běhal mráz po zádech. Stiskla mužskou ruku co nejpevněji a vtáhla hlavu mezi ramena.

„Já se jich bojím,“ šeptla a ukázala na zeď.

„Čeho? Stínů? Ty ti nic neudělají,“ uklidňoval ji Petr.

„Já chci maminku, Petře.“

„Já vím, veveruško, já vím.“

Gutu vždýcky zahřálo, když jí Petr řekl veveruško. Najednou se už tolik nebála.

Otec je předběhl a už vešel do ložnice. Chtěla na něho zavolat, ale Filip se otočil a opět si položil prst na ústa, aby připomenul, že musejí být tiše.

Jakmile se ocitli v ložnici, Petr s Filipem odsunuli od zdi truhlu a ze zdi sňali tapisérii. Za ní se objevila nízká dvířka. Guta s Klemencií se na sebe užasle podívaly.

Tajné dveře! Filip je pootevřel. Šlo to ztěžka, rezavé závěsy zlověstně zaskřípaly.

Petr zapálil louč. V okamžiku, kdy se otočil zády, vrhly se Klemencie a Guta k otci. Klečel u velké truhly u nohou postele a skláněl se nad ní. Dívky si stoupily na špičky a snažily se do truhly nakouknout.

„Co tam hledáš, papá?“ zeptala se Klemencie.

„Tady to,“ odpověděl a vytáhl zlatý kříž posázený drahokamy.

„Ten je krásný... Jak se třpytí!“ vydechla Klemencie. „Dáš mi ho?“

„A já ho taky chci,“ ozvala se hned Guta.

„Ne, to nejde,“ řekl Rudolf.

Ještě vkleče se obrátil ke Klemencii, přitáhl si ji k sobě a pevně ji stiskl. Ale ona se mu snažila vykroutit.

„To bolí!“

„Nekřič.“ Rudolf dceru pustil. „Chtěl jsem jen, abys dávala dobrý pozor na to, co ti teď řeknu. Dokážeš to, Klemencie?“

„Jistě, otče.“

„Tak dobře. Chci, abys kříž vzala s sebou, až odtud půjdete. Je moc těžký, takže ti Petr pomůže. Petr s Filipem vás budou chránit a zavedou vás do bezpečí k Anjouov-

cům. Bude to teď i tvá rodina, Klemencie; zatím se postarají o vás obě. Ale o kříži nesmíš nikomu říct, Klemencie. Slib mi to.“

„Nikomu o něm neřeknu.“

„Nikdo se nesmí dovědět, že kříž máš, Klemencie,“ zopakoval Rudolf. „A teď se dívej, co udělám. Zavinu ho tady do té tuniky.“

„Abys ho schoval?“ zeptala se Guta.

„Správně. Abych ho schoval.“

Petr postoupil o krok dopředu a položil si ruku na srdce. „Milosti, budu princezny chránit svým životem a postarám se, aby kříž nespátl nikdo cizí.“

„Nikdo princeznám nezkřiví ani vlas na hlavě,“ dodal Filip. „Máš naše slovo, Milosti. Ručíme ti za ně svým životem.“

Král přikývl na znamení, že slibu důvěřuje.

Vtom dovnitř vrazil králův pobočník Edgar. Klemencie se lekla a upustila zabalený kříž na zem. Drahocenný předmět vypadl z látky a zarachotil na kamenné podlaze. Ve světle hořících svíček zazářily rubíny, safíry a smaragdy jako hvězdy na temné noční obloze.

Edgar se zarazil. Zdálo se, že se oslnivé krásy na zemi před sebou lekl.

„Co se děje, Edgare?“ zeptal se král.

Pobočník kříž zvedl a podal ho Petrovi. Potom ze sebe vychrlil:

„Milosti, vojáci toho bastarda prolomili vnitřní opevnění.“

„Objevil se osobně nebo poslal jen své muže?“ zeptal se král pohrdavě.

Edgar pokrčil rameny. „Nevím, ale neviděl jsem ho,“ odpověděl. „Čekáme na tvé příkazy, Milosti.“

„Hned přijdu.“ Římský král vstal a pokynul Edgarovi, že může odejít. Sám také zamířil ke dveřím, tam se však za-